

“Mama, hoe sta jij in het leven?”

Zo.

Zonder aanleiding – voor mij- stelt Tijmen, onze zoon van 13, deze vraag.

Zonder erbij na te denken antwoord ik: “Alles komt altijd goed”.

Dit roep ik al jaren, maar sinds die vraag, ergens in september vorig jaar ben ik er continu mee bezig. Ook omdat niet alles zomaar goed komt. Zo is het toch? Misschien wel nooit in het nu.

Voordat ik verder ga, stel ik me nog even voor, voor degene die me niet kennen; Mijn naam is Sierou en ik ben getrouwd met Arjan, die daarachter in de zaal bij het geluid zit. Samen hebben we twee zonen: Tijmen, die ik zojuist al even noemde en Simme, van 9 jaar. Arjan en ik wonen sinds 2001 in Hoevelaken. Opgegroeid in Stiens, boven Leeuwarden, waar mijn ouders nog steeds wonen, waren we aangesloten bij de Hervormde kerk. Aangesloten zeg ik. Ik ben er gedoopt en ik ging er naartoe wanneer ik moest zingen met het koor of moest spelen met mijn altblokfluit tijdens speciale diensten en ging ik naar catechisatie

Geloof was zeker aanwezig tijdens mijn opvoeding. Op school natuurlijk, waar we iedere maandagochtend een Psalm of Lied moesten zingen naast het orgel in de klas. En de dag werd geopend met een stuk uit de Bijbel. Het geloof was nog meer aanwezig bij mijn pake en beppe (opa en oma). Er werd actief uit de Bijbel gedeclameerd na het warme eten tussen de middag. Volgens het Bijbelrooster, staccato en onverstaanbaar. U moet weten dat mijn pake nauwelijks kon lezen en schrijven. Met terugwerkende kracht denk ik dat het een van de ‘moetjes’ was in het geloof van hen, maar dat er inhoudelijk niet veel binnen kwam.

Nederlands Hervormd kerken in Stiens, is anders Nederlands Hervormd dan hier in het midden van het land. Het was vrij. En vooral gezellig om ergens te zijn waar we mochten geloven.

Ik gun eenieder een gezellig geloof.

Geen actief kerkleven (als in: iedere zondag in de kerk), maar geloof is nooit uit mijn leven geweest. Er veel blijven hangen van mijn geloofsopvoeding. Mede door mijn interesse in andere culturen, andere geloven, geschiedenis en in mensen. Ik ging mee naar Taizé in de zomervakantie met schoolgenoten, gaf me op voor excursies naar de Moskee en verloor me in de verhalen in de Joodse wijk in Praag. Zo ontwikkelde ik mijn geloofsgevoel.

Hier in de Eshof vind ik gelijkgestemden. Of mensen die open staan voor welke vorm van geloven ook. En het is hier over het algemeen ook vrij gezellig. ;-)

Geloof vind ik in het dagelijkse leven. Het Goddelijke vind ik in het geloof en vertrouwen dat alles goed komt. Is het nog niet goed, dan is het nu nog niet het einde.
(en die is op meer manieren uit te leggen)

Ik had het net over gezellig geloof.

Maar ik vind mezelf ook vaak een luie gelovige. Ook wel relaxed overigens. Ik maak me daardoor niet zoveel zorgen over wat hierna komt.

Tijdens het luisteren van een podcast (die heet 'Waar Gebeurd') hoorde ik een vrouw zeggen: Ik heb een vlot gebouwd dat geloof heet. Maar door dat vlot blijf ik wel drijven. Misschien is dat het wel.

Hoe moeilijk het leven soms ook gewoon is, vertrouwen op het feit dat het goed komt, maakt het wel makkelijker om er doorheen te komen. Je houdt hoop.

Dat 'luie' werd door de predikante die ik tegenkwam tijdens een van mijn wandelingen fel tegengesproken. Omdat ik de hoop niet verlies, is het zeker niet lui, gaf ze aan.

Nietsche ziet het overigens anders. Die zegt: "Hoop is het kwaadste der kwaadste, om dat het de marteling verlengt." Hij vindt dat je met 'hoop' achteroverleunt en wacht op betere tijden. Daarmee verleng je je ellende.

Laten we het er op houden, dat om hoop te blijven hebben. En te blijven zien dat het echt wel weer goed komt, je actief moet werken om die lichtpuntjes te blijven zien. Hopen is voor mij dus een werkwoord.

Hoe het ook is, dit is mijn wandeling door het leven. Dat struikelend gaat en over hindernissen. Waar ik tegen mijn onvermogen aanloop, maar me blijf verwonderen. En waar het vertrouwen blijft dat het goed komt. Het is niet alleen mijn verhaal, maar ook het verhaal van verschillende mensen die met mij meegewandeld zijn. Letterlijk soms. Ze zullen zich herkennen in het verhaal. Ik noem geen namen. Maar ze hebben me aan het denken gezet. Of me nieuwe inzichten gegeven.

Net als de Emmaüsgangers. Die ervaren hoe het is om nieuwe inzichten te krijgen en waar verdriet omgezet wordt in hoop. Door 'zomaar iemand' die met hen meewandelt.

De gesprekken, de wandelingen, de natuur, de soms zo nodige stilte. Ik kom thuis met een leeg hoofd. En met energie om de dag weer te beginnen.

Terugkomend op die vraag van Tijmen:

“Ja,” zei Tijmen “Jij bent ook altijd zo vrolijk. Ondanks alles wat er altijd gebeurt in ons leven”.

Als zijn antwoord op mijn “Alles komt altijd goed”.

- Deze vraag was overigens een opdracht van Godsdienst, waarbij Tijmen familieleden mocht interviewen over ‘levenshouding’, om het zo maar te noemen -

Ja ik lach veel en vaak. En graag. En hard. Ik ben over het algemeen ook erg vrolijk. Oprecht vrolijk. Anderen noemen het sterk of veerkrachtig, maar er zijn gelukkig echt veel momenten om te lachen.

De waarheid was, op moment dat Tijmen de vraag stelde was ik zo depressief als het maar zijn kon. Ik kon niet meer werken door mijn nekhernia. En werken is zo ongeveer het liefste wat ik doe naast wandelen. Mijn baan als trouwambtenaar, maar ook mijn werk als verslaggever brengt me met bijzondere mensen in contact op bijzondere plekken en je mag altijd speciale verhalen vertellen. Het is eervol hoe mensen zich openstellen en hun kwetsbare verhaal met je delen.

Ik had zoveel pijn en geen gevoel meer in mijn arm, dat zelfs een pen vasthouden onmogelijk was geworden. Ik kon niet meer liggen en deed mini-slaapjes. Ik zat aan de morfine om het dragelijker te maken, maar ik stond huilend op en ging huilend mijn ronde maken door het bos, die ik dan toch maar deed. Want ik wilde beter worden en mijn blik verruimen.

Om mezelf dan vrolijk te noemen..... Maar Tijmen had gelijk, tussen de tranen door lachte ik nog steeds. Om de puberale opmerkingen van Tijmen of de gekke beken van Simme. Maar -zo leerde ik tijdens een van de vele wandelingen – vrolijk zijn is niet gelijk aan gelukkig zijn.

Vrolijk zijn is niet gelijk aan gelukkig zijn.

Ondanks het thuis zitten gingen de mooie, open en eerlijke gesprekken gewoon door. Maar dan privé. Het waren spontane ontmoetingen in het bos, die voortgingen in een wandeling van een uur. Of die zo spontaan bij de Nijntjes in de HEMA begonnen met een groet en uitmondde in soms het uitspreken van wanhoop.

Zinnen zijn blijven hangen. Woorden hebben zich genesteld. Want altijd was de centrale vraag: Komt het goed?

Misschien stuurde ik wel naar de vraag: komt het altijd goed? Omdat Tijmen zijn vraag en mijn eigen antwoord mij niet loslieten. Niet loslaten. Nog steeds niet.

Want ja, ‘het komt wel goed joh...’ of een ‘komt goed...’ kan ook lelijk binnenkomen bij iemand. Gemakzuchtig? Hoezo komt het goed, wanneer je midden het meest erge zit wat je je maar kunt bedenken.

“Het komt niet meer goed!” sprak zij, vanuit het diepste van haar zijn, midden in de HEMA... Waar ik sprak met iemand midden in een heftig ziekenhuisproces en alle andere zaken die bij ontwikkeling en groei en opvoeden hoort. Ik durfde haar niet tegen te spreken. Want wie was ik, die dan ook nog eens ging zeggen dat het echt wel goed komt. Misschien niet nu. Maar later. Die ruimte was er ook niet. Want daar was het even allemaal niet goed. En het werd ook niet zomaar allemaal even beter.

En hoe kun je denken, überhaupt voelen dat het goed komt, terwijl je zelf nog in diepe rouw zit. Een vriendin moet verder zonder haar man. Haar hele jonge kind zonder vader. Dan komt er zoveel op je af en is alles keihard. Dan is een ‘je bent sterk’ echt een rotopmerking. “Ik ben niet sterk! Ik moet wel!”, riep zij onlangs wanhopig. En dat het goedkomt lijkt onbereikbaar.

En de vriend die onze taal slecht spreekt, zich gediscrimineerd voelt, geen huis kan vinden en daardoor maar weinig zijn dochter kan en mag zien. Hij werkt 6 dagen in de week, lange dagen om een beetje rond te komen. Ook hij ziet het somber in. “Ik zie de mooie dingen niet, sprak hij onlangs uit.” Hoe kan ik dan zeggen, dat het echt ergens wel goed komt. Hoe? Ik weet het zelf ook niet. Je moet het uit jezelf ook voelen.

Vandaag is het 4 mei. (en ik citeer van de website van Rijksoverheid) **Tijdens de Nationale Herdenking herdenkt Nederland allen – burgers en militairen – die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld zijn omgekomen of vermoord; zowel tijdens de Tweede Wereldoorlog en de onafhankelijkheidsoorlog in Indonesië, als in oorlogssituaties en bij vredesoperaties daarna.** Ook de nabestaanden hebben in de strijd die is gestreden vast niet gedacht: dit komt wel weer goed. Zij waren iemand voorgoed kwijt.

Op een steenworp afstand, hier van de Eshof werken veteranen, militairen, ex-militairen iedere week in de moestuin samen Allemaal zijn zij op missie geweest in een vreselijke oorlog. Zij zijn niet alleen een ledemaat kwijt of hun gehoor. Maar ook collega’s zijn naast hen gesneuveld. En nog erger: zij zijn zichzelf kwijtgeraakt en soms ook hun gezin. Zij kennen de wanhoop en stelden menigmaal de vraag: Komt dit ooit weer goed?

En als we om ons heen kijken, is het onbegrijpelijk wat er gebeurt. De strijd gaat door en door.

Willen we niet allemaal leven, zoals we denken dat het goed is? Waar je je gerespecteerd voelt, dat je gezien wordt. Dat je er mag zijn. Of je nu ziek bent, verlies ervaart of een ander geloof hebt?

Het is makkelijk om ons te verliezen in alle ellende, angst en grote dingen die in de wereld gebeuren. Je wordt er moedeloos van. Natuurlijk moeten we niet weggijken. Natuurlijk moeten we kritisch blijven en kritisch blijven luisteren naar anderen. En de verschillen omarmen.

De wereld kunnen we niet veranderen. En we kunnen niet iedereen gelukkig maken. Maar het begint wel bij onszelf. In het klein. Wij kunnen die kleine druppel zijn van hoop. Samen kunnen we de plas groter maken tot een grote vijver met lichtpuntjes.

Ik kan alleen maar vertellen hoe belangrijk die lichtpuntjes voor ons waren de afgelopen 5 jaar. Want de afgelopen 5 jaar waren voor ons als gezin niet bepaald saai.

Het was roerig vol onzekerheden en ook verdrietig. Met uiteindelijk die keiharde pauzeknop die voor mij ingedrukt werd. Ik hou er niet van om mezelf of 'ons' te vergelijken met anderen. Ik wil ook geen voorbeeld zijn of geven. Maar al het gebeurde heeft duidelijk zijn sporen nagelaten bij ons jongste gezinslid. Dus ik weet ook als geen ander hoe iemand zich voelt als alles donker lijkt. En blijft. Om een indruk te geven van de onrust. Dagelijks zoeken we voor hem de lichtpuntjes op.

Aan de eettafel heb ik gevraagd wat de jongens bijzonder vonden de afgelopen vijf jaar en waar ze kracht uit hebben gehaald. En dat kwam zonder nadenken:

De kraanvogels! Aldus Simme

Je zoekt naar iets te doen te hebben. We gingen 'Senbazuru's'. (1000 gevouwen kraanvogels bij elkaar) maken. De legende wil (heel kort door de bocht) dat wanneer je 1000 kraanvogels vouwt je eeuwig gezond blijft. Nou, laat ik daar dan aan beginnen dacht ik. Het geeft een doel en herinnert ons aan de Japanreizen die Arjan en ik gemaakt hebben.

Ik deelde de kraanvogels online. En voordat ik het wist ontvingen we kraanvogels uit heel Nederland. Van bekenden en van nog meer onbekenden. Sterker nog: vanuit de hele wereld. Van Canada tot aan Japan, van Duitsland tot aan Amerika. Ook uit Hiroshima zelf, van gerecyclede kraanvogels die daar in het memorial park gehangen hebben (daar ligt de oorsprong van de Senbazuru).

De hele zomer vlogen de pakketjes hoop ons huis binnen. Het waren bijzondere geluksmomentjes en gaven ons als gezin wat te doen: die slinger afmaken voordat de stamceltransplantatie ging plaatsvinden.

En nog met enige regelmaat vouw ik kraanvogels. En stuur of geef ik ze iemand mee. De Senbazuru hangt als blijvende herinnering aan al die lichtpuntjes in onze woonkamer. Ik snap dat dit voor Simme zo belangrijk is.

Tijmen bewaart veel goede herinneringen aan **de maaltijden die bezorgd** werden, tijdens onze verplichte XXL-quarantaine.

Er werd gezegd door het ziekenhuis: "Zorg dat er voor jullie gekookt wordt. Je mag de winkel niet in -besmettingsgevaar- je leeft tussen huis en ziekenhuis en je moet je aandacht ook thuis verdelen.

Dat vonden we lastig: Hulp vragen. Arjan hakte de knoop door en noemde een naam waar hij de vraag neer durfde te leggen. En wat zijn we daar nog steeds dankbaar voor. Het werd meer dan zomaar even opgepakt.

Velen van jullie hier hebben een maaltje gekookt. Dat werd in de kast voor ons huis gezet. Zodat we ook niet de verplichte contacten aan hoefden te gaan. Ik had vaak ook niets meer te delen. Maar we konden wel zonder zorgen de gezonde maaltijd nuttigen. En met z'n drieën rustig eten.

Tijmen heeft dat ervaren als een stuk rust en stabiliteit. Dit was ook voor anderen soms gewoon veel werk. Maar weet lieve mensen, wat het dus ook voor de jongens heeft betekend.

Het gaf ook vertrouwen. Dat er zoveel mensen zijn, die altijd wel willen helpen. Ook al ligt het niet in je aard om het te vragen. Het komt wel goed.

Voor onszelf waren alle lichtpuntjes zo welkom. We klampten ons ook vast aan ieder goed-nieuwsgesprek.

De zon ging voor ons schijnen toen we hoorden dat de stamceldonor alles had overgenomen in het lijf van Arjan;

30 november 2021 schreef ik op onze blog:

“Vrijdag gingen we na de -inmiddels- standaard controles in Hallelujah-stemming naar huis. De arts feliciteerde ons met de mooie uitslagen. Want al het nieuwe bloed wat aangemaakt wordt in Arjan zijn lijf, is van de donor! Het werkt! Het doet zijn werk. Wauw! Een raar idee, maar zo dankbaar dat het doet wat het moet doen. En ook andere waardes, waaronder de witte bloedlichaampjes (je afweersysteem) zagen we omhooggaan. Een taartje bij de koffie was geen slecht idee, zei de hematoloog. Wat een geweldig nieuws!”

Ik ben een soort wandelende jukebox en bij veel woorden of gevoelens ‘popt’ er een liedje bij me op (mijn gezin is er over het algemeen wat minder blij mee). De zon ging weer schijnen voor ons en het was echt een halleluhja-moment. Want wat er gebeurde was wetenschappelijk allemaal mooi bedacht, maar geloven dat het ook allemaal maar kan...

Afijn... de rest van de dag liep ik met het liedje **‘The sun is shining’** in mijn hoofd van Lost Frequencies’

Als een ‘repeat’ speelde het in mijn hoofd af:

“Glory, Glory Hallelujah
The sun is shining, shining down
Glory, Glory Hallelujah
I'm alive and I'm feeling, feeling fine”

Maar oh wat voelde Arjan zich beroerd. Zere benen vanaf het begin na transplantatie en snel na deze goede uitslag wordt Arjan zieker en zieker. Rugpijn, keelpijn, angst voor corona (we zaten midden in de pandemie), angst voor ieder virus. Arjan krijgt koorts, zakt door zijn benen. Kan niet liggen, niet zitten en ligt soms van ellende rollend op de grond.

De jongens zijn thuis. Thuisschool. Extra lange quarantaine omdat geen enkel virus Arjan mag raken. Ze krijgen alles mee. En ondertussen houdt Tijmen digitaal zijn spreekbeurt over stamceltransplantatie en leg ik de letter 'eu' uit aan Simme.

Op de achtergrond blijft ondanks de treurnis van de pijn en de zorg, het Hallelujah gevoel overheersen. Want dit -dat de donor het zo goed doet- geeft hoop op een goed einde. Het komt goed. Hoe dan ook.

Hieruit spreekt toch wel dat we ons niet berusten in hoe de wereld er op dat moment uit zag. Er werd hard gewerkt aan de hoop! Nietzsche heeft ongelijk!

Hoe gaat het met je?

Een kleine handreiking. Meer hoeft het niet te zijn om iemand vertrouwen te geven dat het misschien ergens toch goed komt. Dat niet alles zwart is.

Ik weet zeker dat velen van u de vriend kennen die slecht Nederlands spreekt. En ik weet zeker dat sommigen van u de militairen tegenkomt. Een 'ik zie je' is alles wat zij nodig hebben.

Ik faal. Ik faal ook ontzettend daarin. Het lukt me niet altijd. Heel vaak niet. Omdat ik ook gelukkig maar mens ben. Ik heb niet altijd zin heb om me te interesseren in de ander. Ik ben moe, ik heb pijn of te druk in mijn hoofd.

Maar ik merk wel dat het me steeds vaker tegen de borst stuit dat we allemaal zo hard zijn geworden. Dat we ons zo negatief uitlaten over 'de ander'. Dat we ieders nukken uitleggen alsof de ander niet goed wijs is. Mag dan niet iedereen voelen wat hij voelt en denken wat hij denkt? Wie ben ik, dan mijn waarheid de echte waarheid is? En wie ben ik om te zeggen hoe een ander is, terwijl ik niet weet wat er in zijn of haar diepste zijn speelt? Dus probeer vaker mensen te groeten, een blik te beantwoorden met een glimlach en af en toe die vraag te stellen: Hoe gaat het met je?

We doen het heel vaak ook goed he? Mijn hart maakt een sprongetje wanneer we dan met elkaar in gesprek zijn tijdens de Iftar hier in de Eshof: Moslim en Christen verenigd. Want het kan! Het kan! Tuurlijk kan het! Willen wij als basis niet allemaal hetzelfde? Erkend worden? Gezien worden? Willen wij als basis ook allemaal warmte ervaren, ook al regent het de hele dag?

Of die spontane knuffel die je ineens krijgt, op moment dat je het nodig hebt? De kus die ik op de markt op mijn arm voelde van iemand die het zelf misschien wel zwaarder heeft.

Beantwoord met een knipoog: ik zie je.

Ik zei net al: laten we vooral verschillend blijven, kritisch blijven. De verschillen omarmen $1 + 1 = 3$. Respecteer ieders wandeling, ook al ben jij het er niet mee eens. Zorg dat ze altijd op jouw pad terug mogen komen. Zeg dat het goed komt. En is het niet goed, dan is het nog niet het einde.

En lieve mensen, ik had u dit hele verhaal kunnen besparen. Want er is iemand in ons midden (vandaag niet aanwezig) die het zo mooi kan verwoorden en het heel mooi samenvatte en zong tijdens Ellie haar jubileumfeestje afgelopen najaar.

“Ik ben voor de mens van Edwin Schimscheimer” Ik lees het u voor:

Ik ben voor de mens
Ik ben niet voor een vlag
Of voor het beter weten
Ik ben niet voor het vuur
Waar alles in vergaat
Ik ben voor de mens
De mens die smacht naar vrede
Die als 't er op aankomt
Naast de ander staat

Ik ben niet voor de haat
Die vasthoudt aan 't verleden
Ik ben niet voor geweld
Dat dondert in de nacht
Ik ben voor de mens
De mens die wil vergeven
Omdat ergens in de verte
De vrijheid op hem wacht

Ik ben voor de mens
Die doorgaat als hij wankelt
Ik ben voor de mens
Die opstaat als hij valt
Ik ben voor de mens
Die gewapend met de liefde
de vrijheid wenst
Voor ieder mens

Ik ben voor de mens
Die naast me komt lopen
me vriendelijk aankijkt
En zegt: 'Ooit komt het goed'
Ik ben voor de mens
Die geeft om ieder leven
En vlak over zijn grens,
Zijn medemens ontmoet.

Ik ben voor die mens,
Ik ben voor de mens